

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 216/2026-16

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], t. č. Ústav na výkon trestu odňatia slobody, Dlhé lúky 1, Hrnčiarovce nad Parnou, zastúpeného JUDr. Mgr. Martinom Vranovičom, advokátom, Jarmočná 3, Šaľa, proti postupu a rozsudku Okresného súdu Galanta sp. zn. 31T/7/2021 zo 4. októbra 2023, rozsudku Krajského súdu v Trnave sp. zn. 6To/3/2024 z 8. októbra 2024 a uznesení Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Tdo/13/2025 z 29. apríla 2025 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť

1. Ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 25. júna 2025 sa sťažovateľ domáha vyslovenia porušenia základných práv zaručených čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv garantovaných čl. 6 ods. 1 a 3 písm. b), c) a d) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a rozsudkom okresného súdu, rozsudkom krajského súdu a uznesením najvyššieho súdu označenými v záhlaví tohto uznesenia. Navrhuje uvedené rozhodnutia zrušiť a okresnému súdu prikázať, aby vo veci znovu konal a rozhodol. Súčasne žiada priznať mu náhradu trov konania.

II.

Skutkové východiská

2. Rozsudkom okresného súdu bol sťažovateľ uznaný vinným zo zločinu znásilnenia podľa § 199 ods. 1 a 2 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. a) Trestného zákona spolupáchateľstvom podľa § 20 Trestného zákona v jednočinnom súbehu so zločinom sexuálneho násillia podľa § 200 ods. 1 Trestného zákona na tom skutkovom základe, že v presne nezistenom čase v júli alebo auguste 2017 za okolností uvedených v tomto rozsudku spoločne

so spoluobvineným [REDAKOVANÉ] pristúpili nahí k poškodenej [REDAKOVANÉ], ktorá sa práve sprchovala, spoluobvinený jej priložil nôž na bok tela a ku krku, povedali, aby urobila, ako jej prikázu, a donútili ju najskôr k orálnemu styku a následne s ňou vykonali aj súlož. Za to bol sťažovateľovi uložený úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 9 rokov a 8 mesiacov, na ktorého výkon bol zaradený do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia.

3. Proti rozsudku okresného súdu podali odvolania sťažovateľ, spoluobvinený a intervenujúci prokurátor. Na podklade odvolaní sťažovateľa a spoluobvineného bol rozsudok okresného súdu s poukazom na § 321 ods. 1 písm. d) a ods. 3 Trestného poriadku zrušený vo výroku o treste a spôsobe jeho výkonu a sťažovateľovi bol rozsudkom krajského súdu podľa § 322 ods. 3 Trestného poriadku s poukazom na § 2 ods. 1 Trestného zákona uložený úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 6 rokov, na ktorého výkon bol zaradený do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia. Odvolanie prokurátora krajský súd podľa § 319 Trestného poriadku zamietol. Dovolanie sťažovateľa, ktoré uplatnil proti rozsudku krajského súdu, bolo uznesením najvyššieho súdu podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietnuté.

III.

Argumentácia sťažovateľa

4. Vymedzenie skutku v rozsudku okresného súdu a v obžalobe nekorešponduje konštrukcii skutku podľa uznesenia o začatí trestného stíhania. V obžalobe aj vo výroku o vine rozsudku okresného súdu je totiž uvedené konanie spočívajúce v prikladaní noža na telo poškodenej, ktoré absentovalo pri vymedzení skutku v uznesení o začatí trestného stíhania, kde bolo uvedené len slovné vyhrážanie bez použitia noža, resp. nožov. V tomto dôsledku bol sťažovateľ odsúdený pre trestný čin, pre ktorý nebolo začaté trestné stíhanie. Ani následok konania nie je vymedzený skutkovo, ale zameniteľne, len podľa právneho znaku uvedeného v skutkovej podstate trestného činu znásilnenia a trestného činu sexuálneho násillia (vykonanie orálneho styku, resp. súlož). V danom prípade tak nedošlo k zachovaniu podstaty konania a nezameniteľnej formulácii následku, v dôsledku čoho nebola zachovaná totožnosť skutku. Navyše, pri sťažovateľovi bola použitá právna kvalifikácia trestného činu znásilnenia podľa § 199 ods. 2 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. a) Trestného zákona (spáchanie trestného činu závažnejším spôsobom konania – so zbraňou), avšak zo skutkovej vety výroku rozsudku okresného súdu vyplýva, že nôž proti poškodenej použil iba spoluobvinený.

5. Obhajca sťažovateľa navrhol na hlavnom pojednávaní 6. septembra 2023 pri výpovedi svedkyne [REDAKOVANÉ] prečítanie zápisnice o jej výsluchu z 9. novembra 2018 (spred vznesenia obvinenia) postupom podľa § 264 ods. 1 Trestného poriadku na účel vysvetlenia rozporov medzi skoršou výpoveďou svedkyne a výpoveďou svedkyne na hlavnom pojednávaní. Okresný súd návrh odmietol s tým, že ide o výpoveď spred vznesenia obvinenia a svedkyňa nie je obzvlášť zraniteľnou obeťou, pričom rozpory boli dostatočne odstránené aj bez prečítania avizovanej zápisnice. S týmto postupom sťažovateľ nesúhlasí a poukazuje na porušenie princípu rovnosti zbraní obžaloby a obhajoby. K tomu malo dôjsť tak, že návrh prokurátora na prečítanie zápisnice o výsluchu poškodenej, tiež spred vznesenia obvinenia, akceptovaný bol.

6. Rozsudok okresného súdu bol založený na jedinom priamom dôkaze, ktorým bola výpoveď poškodenej. Poškodená je však nedôveryhodná, keďže v minulosti si znásilnenie už raz preukázateľne vymyslela, čo bolo dôvodom na zastavenie trestného stíhania v inej veci. Ani v tomto konaní nevypovedala konzistentne, keďže v prvotnej výpovedi uviedla, že nôž mal v ruke spoluobvinený aj sťažovateľ, avšak na hlavnom pojednávaní už trvala na tom, že nôž mal v ruke iba spoluobvinený a on sa jej ním vyhrážal. Zistenia súdu o tom, že svedkyne [REDACTED] a [REDACTED] potvrdili, že sa im poškodená zdôverila, že ju znásilnili spoluobvinený so sťažovateľom, sú v extrémnom rozpore s ich výpoveďami v zápisnici o hlavnom pojednávaní. Obe svedkyne nepotvrdili, ale vyvrátili účasť sťažovateľa na trestnej činnosti. Znalecký posudok nasvedčujúci dôveryhodnosti poškodenej nebol na hlavnom pojednávaní riadne vykonaný a oboznámený. Navyše, krajský súd zo znaleckého posudku zistil aj špecifickú vierohodnosť výpovede poškodenej, čo je v rozpore s § 145 ods. 1 Trestného poriadku, podľa ktorého znalec nie je oprávnený riešiť právne otázky ani hodnotiť vykonané dôkazy. Sťažovateľ zároveň poukazuje na viaceré dôkazy, ktorých vykonanie súdy odmietli s problematickým odôvodnením.

7. V poslednej skupine námietok sťažovateľ poukazuje na porušenie pravidiel procesného postupu. Sťažovateľovi nebolo na konci prípravného konania v rozpore s § 208 Trestného poriadku umožnené preštudovať spis. Prvý termín na preštudovanie spisu stanovil vyšetrovateľ bez včasného upovedomenia sťažovateľa na 15. december 2020. Ďalší termín preštudovania spisu bol stanovený na 22. december 2020, o čom bol sťažovateľ upovedomený 16. decembra 2020. Práve 16. decembra 2020 však došlo k predĺženiu zákazu vychádzania z dôvodu pandémie koronavírusu COVID-19 (do 29. decembra 2020), čo sa vzťahovalo aj na preštudovanie spisu. Vyšetrovateľ už ďalší termín preštudovania spisu neurčil, nerefletoval na zákaz vychádzania, spis ukončil a bez ďalšieho predložil prokurátorovi. Na prvom hlavnom pojednávaní nebolo sťažovateľovmu obhajcovi v rozpore s § 256 ods. 1 Trestného poriadku umožnené vyjadriť sa k obžalobe. Po prečítaní obžaloby pristúpil súd priamo k poučeniu spoluobvineného, že môže urobiť vyhlásenie podľa § 257 ods. 1 Trestného poriadku. Vynechaním výzvy na obhajcu sťažovateľa a neumožnením mu zaujať stanovisko k obžalobe došlo k porušeniu práva na obhajobu a práva na spravodlivé súdne konanie.

IV.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Ústavnú sťažnosť sťažovateľa ústavný súd predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a zisťoval, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde), osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na odmietnutie ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

IV.1. K namietanému porušeniu označených práv sťažovateľa rozsudkom okresného súdu a rozsudkom krajského súdu:

9. V zmysle princípu subsidiarity zakotveného v čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd poskytuje v konaní podľa uvedeného článku ochranu základným právam alebo slobodám fyzických osôb a právnických osôb za podmienky, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný orgán verejnej moci (m. m. napr. II. ÚS 545/2024). Ústavný súd preto nemá právomoc preskúmať rozsudok okresného súdu, keďže ho na viaceré odvolania (vrátane odvolania sťažovateľa, pozn.) preskúmal krajský súd, ktorý bol oprávnený a zároveň povinný poskytnúť ochranu právam sťažovateľa. Z obdobných dôvodov nie je v kompetenčnej dispozícii ústavného súdu podrobiť prieskumu ani rozsudok krajského súdu. Tento rozsudok na dovolanie sťažovateľa preskúmal najvyšší súd, ktorý bol vybavený oprávnením a povinnosťou poskytnúť ochranu ľudským právam a základným slobodám. Z uvedeného dôvodu ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa v časti smerujúcej proti rozsudku okresného súdu a rozsudku krajského súdu odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde pre neprípustnosť.

IV.2. K namietanému porušeniu označených práv sťažovateľa uznesením najvyššieho súdu:

10. V súvislosti s uznesením najvyššieho súdu ústavný súd programovo uvádza, že odôvodnenia na seba procesne nadväzujúcich aktov aplikácie práva nemožno posudzovať izolovane, pretože konania, z ktorých avizované verejno-mocenské akty vzišli, tvoria z hľadiska predmetu jeden celok. Tento právny názor zahŕňa aj požiadavku komplexného posudzovania aktov vydaných v priebehu príslušného právno-aplikačného procesu. Vzhľadom na uvedené a obsahovú spätosť uznesenia najvyššieho súdu, rozsudku krajského súdu a rozsudku okresného súdu pristúpil ústavný súd k ich zhodnoteniu v nevyhnutnej spojitosti (m. m. napr. II. ÚS 545/2024).

11. V prvej línii sťažnostnej argumentácie sťažovateľ tvrdí nedodržanie totožnosti skutku v dôsledku modifikácie skutkovej vety podľa rozsudku okresného súdu v porovnaní s uznesením o začatí trestného stíhania. Ústavný súd v reakcii poukazuje na závery na s. 10 a nasl. uznesenia najvyššieho súdu. Odtiaľ v podstatnom vyplýva, že sťažovateľovi (a spoluobvinenému) bolo vznesené obvinenie pre ten istý skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie. Uznesenie o začatí trestného stíhania spĺňalo náležitosti v zmysle § 199 ods. 3 Trestného poriadku a uznesenie o vznesení obvinenia následne korešpondovalo § 206 ods. 3 Trestného poriadku. Následne najvyšší súd konkretizačne uviedol: *„To, že v uznesení o začatí trestného stíhania nebolo uvedené, že obvinení mali v ruke kuchynské nože, nie je skutočnosť zakladajúca naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Uvedená skutočnosť bola uvedená v uznesení o vznesení obvinenia, pričom naproti skutočnostiam uvedeným v uznesení o začatí trestného stíhania došlo len k upresneniu popisu skutku. Skutok aj po jeho doplnení, resp. korekcii zo strany vyšetrovateľa, zostal totožný. Následne bola podaná na Okresný súd Galanta obžaloba 15. januára 2021 na obvinených [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] pre zločin znásilnenia podľa § 199 ods. 1, ods. 2 písm. a), písm. b) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. a) Trestného zákona a § 139 ods. 1 písm. a) Trestného zákona spolupáchatelstvom podľa § 20 Trestného zákona v jednočinnom súbehu so zločinom sexuálneho násillia podľa § 200 ods. 1 Trestného zákona spolupáchatelstvom podľa § 20 Trestného zákona. Rozsudkom Okresného súdu Galanta v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trnave boli obvinení uznaní vinnými zo zločinu znásilnenia podľa § 199 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. a)*

Trestného zákona spolupáchateľstvom podľa § 20 Trestného zákona v jednočinnom súbehu so zločinom sexuálneho násillia podľa § 200 ods. 1 Trestného zákona na skutkovom základe už vyššie uvedenom, pričom súd po vykonaní dokazovania dospel k záveru, že nôž pri páchaní skutku použil iba obvinený [REDAKOVANÉ].“ V danom prípade teda došlo k skutkovej vete postupne k viacerým modifikáciám, čo je prirodzeným prejavom pokračujúceho procesu dokazovania. Pre ústavný súd je rozhodné zachovanie totožnosti skutku v analyzovanom zmysle v podstate konania. Ako podotkol najvyšší súd, totožnosť (identitu) skutku nenarušujú zmeny v jednotlivých okolnostiach, ktoré individualizujú skutok, okrem iného i čo sa týka spôsobu vykonania činu, keď inak totožnosť konania zostala zachovaná. Takéto odôvodnenie ústavný súd hodnotí ako logické a racionálne, čo vylučuje posúdenie predmetnej námietky inak, než ako zjavne neopodstatnenej.

12. Ďalšia argumentácia smeruje k vymedzeniu následku v komparatívnom profile skutkovej vety a právnej vety rozsudku okresného súdu. Ústavný súd nespochybňuje konštrukčnú podobnosť právneho a faktického vymedzenia následkov oboch trestných činov (znásilnenia a sexuálneho násillia). Uvedené sa však samo osebe nemôže spájať s ústavno-právnou nekonformnosťou. Z právnej vety vyplýva, že sťažovateľ a spoluobvinený mali poškodenú donútiť k súložiu a k orálnemu styku, pričom zo skutkovej vety vyplýva aj chronologická sekvencia oboch následkov v tom zmysle, že poškodená mala byť donútená najskôr k orálnemu styku a následne k vykonaniu súložie. Formulačne obdobné stvárnenie následku v skutkovej a právnej vete odsudzujúceho rozsudku nezakladá ústavnú neudržateľnosť výroku najmä vtedy, ak je následok dostatočne skutkovo zrozumiteľný a v porovnaní s právnou vetou ho z povahy veci ani špecifickejšie vyjadriť nemožno, ak veta naplňa zákonné znaky následku a ak nie je medzi právnou vetou a skutkovou vetou rozpor. To, že formulácie následku sú v oboch vetách rozsudku okresného súdu obsahovo a jazykovo (formulačným stvárnením) podobné, v okolnostiach posudzovaného prípadu nezakladá porušenie práva na spravodlivý proces.

13. Sťažovateľ ďalej namieta, že trestná činnosť, pre ktorú bol odsúdený, nebola spáchaná so zbraňou [§ 138 písm. a) Trestného zákona], keďže zo skutkovej vety rozsudku okresného súdu vyplynulo, že nôž použil proti poškodenej iba spoluobvinený. Ústavný súd v reakcii upriamuje pozornosť na závery uvedené na s. 18 rozsudku krajského súdu, kde bolo ozrejmené, že nôž mal pri sebe a proti poškodenej ho priamo použil spoluobvinený, avšak zároveň bolo nepochybné, že spoluobvinený pôsobil na poškodenú spoločne so sťažovateľom v úmysle vykonať na nej znásilnenie a sexuálne násillie. Ústavný súd len pripomína, že sťažovateľ sa trestnej činnosti dopustil spolupáchateľstvom, pričom podľa korešpondujúcej časti § 122 ods. 3 Trestného zákona je trestný čin spáchaný so zbraňou aj vtedy, ak s vedomím páchatel'a niektorý zo spolupáchateľov použije zbraň na útok, na prekonanie alebo zamedzenie odporu alebo ju má na taký účel pri sebe. Ak teda ide o spolupáchateľstvo, aby sa na spolupáchateľ'a, ktorý zbraň priamo nepoužil, ani ju na tento účel nemal pri sebe, hľadelo z hľadiska naplnenia znaku trestného činu spáchaného so zbraňou, je nevyhnutné, aby tento neozbrojený spolupáchateľ mal vedomosť o tom, že ozbrojený spolupáchateľ použije zbraň alebo ju má na ten účel pri sebe, a súhlas neozbrojeného spolupáchateľ'a s takýmto počínaním ozbrojeného páchatel'a. V takom prípade platí, že každý zo spolupáchateľov je zodpovedný za použitie zbrane (porov. Burda, E., Čentés, J., Kolesár, J., Záhora, J. a kol. Trestný zákon. Všeobecná časť. Komentár. I. diel Praha : C. H. Beck, 2010, s. 706 a Strémy, T., Remeta, R., Kurilovská, L. a kol. Trestný zákon. Praktický komentár. Praha : Wolters Kluwer, 2025, s. 430.). V okolnostiach veci pritom išlo o avizovanú situáciu, pretože podľa záverov

krajského súdu „... z vykonaných svedeckých výpovedí bolo jednoznačne preukázané, že obžalovaný ■■■ mal nôž a týmto hrozil spoločne s obžalovaným Kőrösöm poškodenej s úmyslom vyvolať u poškodenej strach, aby pristúpila k pohlavnému styku a orálnemu styku“. Neostalo preto ústavnému súdu nič iné, ako aj túto námietku vyhodnotiť ako ústavno-právne nedôvodnú.

14. Ďalej sťažovateľ nesúhlasí s neprečítaním zápisnice o výsluchu svedkyne ■■■ z prípravného konania z obdobia pred vznesením obvinenia (z 9. novembra 2018, pozn.) na účel odstraňovania rozporov s výpoveďou identickej svedkyne na hlavnom pojednávaní 6. septembra 2023. Sťažovateľ však v tejto súvislosti opomína mimoriadne podstatnú skutočnosť, a to inú výpoveď svedkyne ■■■ zo 16. júla 2019, ktorá sa uskutočnila už po vznesení obvinenia. Diskrepancie vo viacerých výpovediach uvedenej svedkyne pritom boli odstraňované práve čítaním zápisnice zo 16. júla 2019 a jej konfrontovaním s údajmi uvedenými na hlavnom pojednávaní (s. 5 rozsudku okresného súdu). Okresný súd považoval predmetné odstraňovanie rozporov za dostatočné, ďalšie odstraňovanie nezrovnalostí prečítaním výpovede pred vznesením obvinenia vyhodnotil ako nadbytočné, a preto predmetný návrh obhajoby zamietol. Všeobecné súdy tak sťažovateľovi poskytli náležitú odpoveď na otázku nevyhovenia avizovanému obhajobnému návrhu.

15. Ani vecne súvisiacej námietke o porušení zásady rovnosti zbraní prokuratúry a obhajoby, ku ktorému malo dôjsť pripustením prečítania zápisnice o výsluchu poškodenej pred vznesením obvinenia a nepripustením prečítania zápisnice o výsluchu svedkyne ■■■, takisto z obdobia pred vznesením obvinenia, nemožno priznať pozitívnu ústavnú relevanciu. Ústavný súd predovšetkým poznamenáva, že výpoveď poškodenej z obdobia pred vznesením obvinenia bola prečítaná s racionálnym odôvodnením, a to poukazom na odlišné postavenie poškodenej a svedkyne ■■■. Okrem existencie výpovede avizovanej svedkyne z prípravného konania po vznesení obvinenia sa totiž poškodená, na rozdiel od svedkyne ■■■, nachádzala v postavení obzvlášť zraniteľnej obete podľa § 2 ods. 1 písm. c) prvého bodu zákona č. 274/2017 Z. z. o obetiach trestných činov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Výsluch poškodenej bol pritom s poukazom na § 134 ods. 4 Trestného poriadku v znení účinnom ku dňu vykonania úkonu (12. októbra 2018, pozn.) vykonaný tak, aby sa v ďalšom konaní už nemusel opakovať, pričom okresný súd povolil čítanie avizovanej zápisnice práve s poukazom na tieto procesné špecifiká (s. 4 rozsudku okresného súdu). Konštrukcia § 134 ods. 4 Trestného poriadku je pritom zameraná na ochranu zvlášť zraniteľnej obete predchádzaním opakovania jej výsluchu, a preto pripustenie prečítania zápisnice o výsluchu poškodenej z obdobia pred vznesením obvinenia nachádza náležitú legálnu oporu v ochrane legitímneho záujmu. Rozdielnosť prístupu súdu k zápisniciam o výsluchoch poškodenej a svedkyne ■■■ z obdobia pred vznesením obvinenia je tak racionálne vysvetlená dvojnásobnou odlišnosťou. To je dôvodom, pre ktorý nemožno avizovaný procesný postup vyhodnotiť ako diskriminačný v porovnaní prístupu súdu k obhajobe na jednej strane a k obžalobe na druhej strane.

16. Skutočnosť, že poškodená si v minulosti znásilnenie už raz preukázateľne vymyslela, nemôže bez ďalšieho infikovať závery odlišného, neskoršieho trestného konania. Ako v podstatnom vyplýva zo s. 12 rozsudku krajského súdu, procesný postup orgánov činných v trestnom konaní v inom trestnom konaní nemá žiadny relevantný dopad na prípadnú dôveryhodnosť, resp. nedôveryhodnosť poškodenej v tomto trestnom konaní. Len samotná skutočnosť, že v minulosti bolo iné trestné konanie zastavené, nemôže spôsobovať nedôveryhodnosť poškodenej v situácii, v ktorej príslušná

dôkazná matéria dostatočne objektivizovala priebeh skutku. Povedané inak, v trestnom konaní platí zásada individuálneho posudzovania dôkazov v každej veci zvlášť, pričom minulé konanie (napríklad aj nepravdivé obvinenie) automaticky neznamená, že osoba je nedôveryhodná v inom prípade. Sťažovateľ sa v ústavnej sťažnosti usiluje navodiť dojem, že ak poškodená už raz v inom konaní klamala, tak klame nepochybne aj teraz. To však nie je ani na prvý pohľad správny úsudok so zreteľom na už naznačovaný fakt preukázania sťažovateľovej viny v aktuálnom konaní. Ani analyzovaná sťažnostná námietka tak nemôže byť kvalifikovaná inak ako zjavne neopodstatnená.

17. Pokiaľ ide o koherentnosť výpovedí poškodenej, ústavný súd nespochybňuje, že poškodená vypovedala o určitých parciálnych aspektoch veci v priebehu trestného konania odlišne. Na druhej strane sa javí pravdivý názor okresného súdu a krajského súdu o tom, že podstata skutku bola zo strany poškodenej opisovaná konštantne z hľadiska miesta a času spáchania skutku, ako aj z hľadiska označenia páchatel'ov. Niet pochýb, že poškodená na hlavnom pojednávaní podotkla, že nôž mal v ruke len spoluobvinený, pričom v prípravnom konaní tvrdila, že nože mali spoluobvinený aj sťažovateľ. V súvislosti s odstraňovaním týchto diskrepancií je však podstatné, že z výpovede poškodenej na hlavnom pojednávaní presvedčivo vyplynul fakt, že nôž mal len spoluobvinený. Pritom v odpovedi na otázku uvedenia iného faktu v prípravnom konaní poškodená poukázala na viacero relativizujúcich faktorov kognitívneho a časového charakteru, keď podotkla, že to bolo už dávno, nepamätá si a snaží sa na situáciu zabudnúť. Vo výsledku potom poškodená verziu z prípravného konania v kontraste s výpoveďou na hlavnom pojednávaní nepotvrdila s pevným presvedčením a kategorickým úsudkom, ale o jej možnej pravdivosti sa so zreteľom na uvádzané faktory vyjadrila len váhavo a neisto. Napokon, ústavný súd len pripomína, že výpovedi poškodenej z hlavného pojednávania korešpondujúca skutočnosť uvedená v skutkovej vete, že pri sebe mal nôž a voči poškodenej ho priamo použil len spoluobvinený, bola v okolnostiach veci postačujúca na vyvodenie trestnej zodpovednosti podľa aktuálnej právnej kvalifikácie aj vo vzťahu k sťažovateľovi (body 11 a 13 dôvodov tohto uznesenia).

18. V súvislosti s výpoveďou svedkyne [REDAKOVANÉ] musí ústavný súd sťažovateľovi prisvedčiť, že všeobecné súdy informáciu z nej získanú v hodnotiacom procese skreslili. Ako vyplýva zo s. 4 a 5 rozsudku okresného súdu, svedkyňa vypovedala na hlavnom pojednávaní tak, že poškodenú znásilnil len spoluobvinený, kým v prípravnom konaní uviedla, že poškodená bola znásilnená spoluobvineným aj sťažovateľom. Pri odstraňovaní rozporov síce svedkyňa uviedla, že výpoveď z prípravného konania sa uskutočnila dávno a viac si nepamätá, zároveň však s určitosťou podotkla, že poškodená jej uviedla, že ju znásilnil len spoluobvinený. Úsudok svedkyne [REDAKOVANÉ] bol v procese odstraňovania nezrovnalostí na rozdiel od úsudku poškodenej kategorický. Uvádzaný deficit však neatakuje ľudsko-právne limity, pretože výpoveď [REDAKOVANÉ] nebola jediným usvedčujúcim dôkazom. Skutok a účasť sťažovateľa a spoluobvineného na ňom boli potvrdzované radom iných dôkazov, a to výpoveďou poškodenej, výsledkami znaleckého dokazovania, čiastočne vlastnými a vzájomne sa usvedčujúcimi výpoveďami sťažovateľa a spoluobvineného, zápisnicou o prehliadke tela sťažovateľa (z ktorej vyplývalo, že sťažovateľ má v hornej časti tela čierne tetovanie, ktoré u sťažovateľa identifikovala aj poškodená, vypovedajúc o sexuálnom styku s ním, pozn.), a napokon aj výpoveďou svedkyne [REDAKOVANÉ].

19. Ďalšia sťažostná námietka tkvie v tvrdení o deformácii výpovede svedkyne [REDAKOVANÉ] v zmysle, že ani táto svedkyňa účasť sťažovateľa na skutku nepotvrdila. Zmienená svedecká výpoveď však podľa príloh ústavnej sťažnosti všeobecnými súdmi deformovaná nebola. Svedkyňa na hlavnom pojednávaní vypovedala, že poškodenú znásilnil len spoluobvinený, v prípravnom konaní uviedla, že znásilnenia sa dopustil spoluobvinený aj sťažovateľ, avšak v procese eliminovania rozporov vo výpovediach napokon situáciu uviedla na pravú mieru a potvrdila, že poškodená jej povedala, že skutku sa dopustili obaja (s. 5 rozsudku okresného súdu). Sťažovateľ síce v tejto súvislosti oponuje, avšak na preukázanie svojho tvrdenia neprikladá k ústavnej sťažnosti žiaden dôkaz. V tejto súvislosti je potrebné len pripomenúť, že ústavný súd v zmysle svojich kompetencií a pravidiel procesného postupu nemá podľa ústavy a zákona o ústavnom súde postavenie vyšetrovacieho orgánu, ktorý si sám vyabstrahuje a „dotvorí“ obsah podania tak, aby o ňom mohol rozhodnúť, za predpokladu, že tak neurobil samotný sťažovateľ (m. m. napr. IV. ÚS 579/2025). Vo výsledku tak nemožno priznať pozitívnu ústavno-právnu relevanciu námietke, že svedkyňa [REDAKOVANÉ] vyvrátila participáciu sťažovateľa na trestnej činnosti.

20. Ďalej sťažovateľ spochybňuje vykonanie znaleckého posudku [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], na hlavnom pojednávaní. Najvyšší súd však sťažovateľovi v avizovanej súvislosti poskytol dostatočné odpovede, ktoré nevybočujú z ústavno-právnych rámcov. Konkrétne, zo s. 20 uznesenia najvyššieho súdu s konkrétnym odkazom na spisový materiál vyplýva, že uvádzaná znalkyňa závery svojho znaleckého posudku na hlavnom pojednávaní oboznámila, pričom v tejto súvislosti bola na hlavnom pojednávaní 6. septembra 2023 aj vypočutá. Sťažovateľ uvádzané tvrdenie síce spochybňuje, avšak jeho validitu opätovne nepotvrdzuje nijakým dôkazom priloženým k ústavnej sťažnosti. Zmieňovaná znalkyňa bola na hlavnom pojednávaní upozornená, že jej neprislúcha vyjadrovať sa k vierohodnosti výpovede poškodenej. Následne najvyšší súd podotkol, že jej vyjadrenia sa pohybovali najmä v rovine schopnosti poškodenej vnímať a pamätať si udalosti, hodnotenia zdravotného stavu poškodenej a jej sklonov k fabuláciám. Tieto závery pritom spoľahlivo dokladuje aj reprodukcia výpovede znalkyne uvedená na s. 5 a s. 6 rozsudku okresného súdu. Ústavný súd vo všeobecnej rovine uznáva, že znalec nesmie riešiť otázky právne, ale len otázky odborné a skutkové, pričom nesmie hodnotiť dôkazy a robiť právne závery. Znalec sa teda nevyjadruje k pravdivosti výpovede, iba konštatuje, že posudzovaná osoba je schopná podať korektnú výpoveď. Súd by pochybil v prípade, ak by znalci určili, aby posúdili otázku vierohodnosti výpovede. V okolnostiach danej veci však, ako rezultuje zo s. 20 uznesenia najvyššieho súdu, dôveryhodnosť a konzistenciu výpovede poškodenej posúdil okresný súd, a to aj v kontexte viacerých, konkrétne špecifikovaných dôkazov. Ústavnému súdu tak neostalo nič iné, než vyhodnotiť aj túto námietku ako ústavno-právne irelevantnú.

21. Pokiaľ ide o problematiku tzv. opomenutých dôkazov, k pochybeniu všeobecných súdov, ktoré sa dôsledkami dotýka kautel ústavného práva, dochádza najmä vtedy, pokiaľ všeobecný súd návrh na vykonanie konkrétneho dôkazu odmietne bez adekvátneho odôvodnenia, prípadne tento návrh úplne ignoruje, čo znamená, že v dôvodoch rozhodnutia nebude o príčinách takého odmietnutia žiadna zmienka, prípadne sa všeobecný súd o tejto okolnosti zmieni, ale iba okrajovo a veľmi všeobecne, spôsobom, ktorý nezodpovedá povahe a závažnosti veci. Pokiaľ súdy v rámci vysporiadania sa s dôkazmi síce opomenuli uviesť, prečo nevykonali navrhované dôkazy, súčasne sa však v ich rozhodnutiach zreteľne a bez dôvodných pochybností uvádza, že odsúdený bol

jednoznačne usvedčený na základe už vykonaných dôkazov, nemožno uzavrieť, že išlo o dôkazy opomenuté, t. j. o také dôkazné návrhy, ktorých vykonanie by malo zásadný význam pre posúdenie riešenej otázky (m. m. napr. I. ÚS 177/2021).

22. V konkrétnej rovine sťažovateľ namietal nevykonanie výsluchov príslušníkov Policajného zboru [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], ako aj nevyžiadanie psychologickkej, prípadne psychiatrickej dokumentácie od znalkyne [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ]. V danom prípade však išlo len o okolnosti, ktoré sa mali týkať prítomnosti poškodenej na polícii, resp. obsahu mailu a stotožneniu sťažovateľa, ktorý bol zo skutku usvedčený inými dôkazmi. Nie je potom ústavne neudržateľný (formálne a izolovane hodnotený stručnejší) záver okresného súdu, že išlo o okolnosti nepodstatné pre rozhodnutie, resp. okolnosti, ktoré možno zistiť z iných dôkazov. Vo vzťahu k návrhu na vyžiadanie dokumentácie od uvádzanej znalkyne okresný súd poukázal aj na skutočnosť, že nedisponuje odbornými znalosťami potrebnými na posudzovanie zdravotnej dokumentácie a práve na ten účel sa do trestného konania ustanovujú znalci. Preto považoval vykonanie avizovaného dôkazu – listinou – za bezpredmetné. Avizovaný úsudok sa javí racionálny, pretože okresný súd vychádzal z toho, že aspekty uvádzané v zdravotnej dokumentácii je potrebné riešiť kvalifikovane, teda znalcom z hľadiska jeho odbornosti, pričom predmetom hodnotenia súdu je výsledok znaleckého dokazovania. Ústavný súd k tejto námietke uzatvára, že súdy poskytli sťažovateľovi v celkovom posolstve ich záverov dostatočné odpovede na otázku odmietnutia vykonania ním avizovaných dôkazov. Záverom judikatúry ústavného súdu z predošlého bodu dôvodov tohto uznesenia potom korešponduje aj zhrnujúci úsudok zo s. 13 uznesenia najvyššieho súdu k tejto otázke, podľa ktorého bola vina sťažovateľa preukázaná dostatočne. Napokon, s poukazom na judikatúru ústavného súdu treba ešte pripomenúť, že v procese posúdenia ústavnoprávnej relevancie pochybenia v postupe dokazovania vo vzťahu k tzv. opomenutým dôkazom je ústavný súd ako súdny orgán ochrany ústavnosti oprávnený korigovať len najextrémnejšie excesy (m. m. napr. I. ÚS 177/2021).

23. Ďalej sťažovateľ namieta, že mu na konci prípravného konania nebolo v rozpore s § 208 Trestného poriadku umožnené preštudovať spis. Ústavný súd v primárnej reakcii predovšetkým podotýka, že táto skutočnosť neostala medzi stranami sporná. Nerešpektovanie § 208 Trestného poriadku v niektorej jeho parciálnej časti však nepoznačí spravodlivosť procesu ako celku, a tým neprekročí ústavné mantinely, ak nemá vplyv na konečné rozhodnutie. Avizovaný nepriaznivý vplyv by nastal vtedy, ak by súd dospel k názoru, že v rámci neskoršieho konania nemal obvinený (a jeho obhajca) dostatok času a možností na prípravu obhajoby. V danom prípade však sťažovateľ nerešpektovanie svojho osobného obhajovacieho práva aktívne nenamietal u vyšetrovateľa a vyšetrovateľa ani nežiadal, aby mu umožnil nové záverečné preštudovanie spisu. Sťažovateľ nenavrhol ani zmenu termínu úkonu. Neuniklo pozornosti ústavného súdu, že sťažovateľ sa mohol so spisom oboznamovať následne, v rámci neskoršieho konania, pričom v tejto súvislosti mohol navrhovať dôkazy a robiť aj iné procesné návrhy. Uvedené konštatovanie vnímané v neoddeliteľnej jednote so zistením, že záverečného preštudovania spisu a oboznámenia s výsledkami vyšetrovania sa zúčastnil obhajca sťažovateľa, neumožňuje urobiť záver o porušení základných práv sťažovateľa.

24. Posledná línia sťažnostnej argumentácie súvisí s tým, že sťažovateľovi bola po prednesení obžaloby prokurátorom na prvom hlavnom pojednávaní upretá bezprostredná možnosť vyjadriť sa k obžalobe. Ani tento nedostatok nebol zo strany všeobecných súdov spochybňovaný. Pre ústavný

súd je však podstatné, že možnosť vyjadriť sa k obžalobe a robiť korešpondujúce procesné návrhy ostala pre sťažovateľa zachovaná počas ďalších termínov hlavného pojednávania. Ústavný súd sa preto stotožňuje so záverom krajského súdu, že uvádzaný postup bol síce optikou procesného vnímania neštandardný, avšak vo výsledku nedošlo k zásadnému porušeniu práva na obhajobu tak, ako to usiloval projektovať sťažovateľ. Sťažovateľ bol počas konania pred súdom zastúpený obhajcom, ktorý mal reálnu možnosť vyjadriť sa k obžalobe počas ďalších termínov hlavného pojednávania, pričom ako právne znalá osoba sa mohol takého postupu aj aktívne domáhať. Ako vyplýva zo s. 16 uznesenia najvyššieho súdu, obhajca dôkazy a návrhy aj reálne predkladal, a teda obhajoba sťažovateľa bola aktívne a iniciatívne realizovaná aj vo faktickej rovine. Preto nie je ústavne nekorektný ani zhrnujúci záver najvyššieho súdu, podľa ktorého formálnym opomenutím z prvého hlavného pojednávania nedošlo k narušeniu spravodlivosti procesu (ako celku), pretože podmienky pre plné uplatnenie procesných práv sťažovateľa a jeho obhajcu vytvorené a zachované vo výsledkovom profile boli.

25. K posledným dvom námietkam treba ešte dodať, že úlohou ústavného súdu nie je perfekcionisticky „prerábať“ konanie pred inými orgánmi verejnej moci, a to ani v prípade, ak má parciálne výhrady k dostatočnosti formálneho postupu. Poslaním ústavného súdu je ochraňovať ústavnosť (nie „obyčajnú“ zákonnosť) konania pred ostatnými verejno-mocenskými štruktúrami. Akékoľvek porušenie zákona nemá automaticky za následok porušenie ľudsko-právneho štandardu. Na to, aby bol konštatovaný zásah do základných práv, musí pochybenie orgánu verejnej moci presahovať intenzitu nezákonnosti. Aj keď v trestnom konaní vedenom proti sťažovateľovi možno identifikovať dve čiastkové formálne pochybenia (body 23 a 24 dôvodov tohto uznesenia), tieto samy osebe nepresahujú rovinu nezákonnosti, prerastajúc do roviny ľudskoprávnej relevancie. V kontexte celého priebehu konania a jeho výsledku je zrejmé, že nedošlo k takému zásahu do procesného statusu sťažovateľa, ktorý by mal reálny a nepriaznivý dopad na jeho základné práva.

26. V závere ústavný súd poznamenáva, že spravodlivosť konania v trestných veciach musí byť zachovaná za každých okolností, avšak určenie, či konanie bolo spravodlivé, nemôže byť založené na jednom a nemennom pravidle. Vždy treba prihliadnuť na okolnosti každej veci a zistiť, či konanie bolo spravodlivé ako celok. K ústavnej intervencii preto dochádza zásadne iba v prípadoch, ak ústavný súd dospeje k názoru, že namietané a relevantné pochybenia zo strany príslušného orgánu verejnej moci umožňujú prijať záver, že proces ako celok bol nespravodlivý, a vzhľadom na to aj jeho výsledok môže vyznievať ako nespravodlivý (m. m. napr. I. ÚS 177/2021). V danom prípade niet dubiozít, že konanie proti sťažovateľovi bolo sprevádzané určitými pochybeniami, avšak finálne možno uznanie viny sťažovateľa na podklade sformovanej skutkovej vety opretej o v tomto uznesení a predovšetkým aj v rozhodnutiach všeobecných súdov profilovanom dôkaznom kolorite vyhodnotiť ako ústavne udržateľné.

27. O zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti možno hovoriť vtedy, ak namietaným rozhodnutím orgánu verejnej moci (v danom prípade uznesením najvyššieho súdu, pozn.) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu sťažovateľom označeného základného práva alebo slobody, a to buď pre deficit relevantnej súvislosti medzi namietaným rozhodnutím a základnými právami alebo slobodami, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov (m. m. napr. I. ÚS 286/2023). So zreteľom na závery uvedené v tomto uznesení chýba relevantná súvislosť medzi uznesením najvyššieho súdu a dôvodmi ústavnej sťažnosti. Preto ústavný súd

pri predbežnom prerokovaní tejto časti ústavnej sťažnosti dospel k zisteniu, že uznesenie najvyššieho súdu nesignalizuje možnosť porušenia sťažovateľom označených práv, z čoho rezultuje, že dôvodnosť ústavnej sťažnosti v časti smerujúcej voči napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu nie je potrebné preskúmať po jej prijatí na ďalšie konanie. Ústavnú sťažnosť v tejto časti preto ústavný súd odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

28. Keďže ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa ako celok odmietol, bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími v nej stvárnými sťažnosťami návrhmi.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 31. marca 2026

Robert Šorl
predseda senátu